

EVEN FILOSOFISCH ZIJN

REPORTAGE. Filosoferen met jongeren

20 NOVEMBER 2000 OM 00:00 UUR | Alexandra De Laet

Liever filosoferen dan je tijd verdrijven op de speelplaats: heel wat jongeren zal het ongelooflijk in de oren klinken. Toch zitten elke maandagmiddag twintig vijfde- en zesdejaars van het koninklijk atheneum in Eeklo bij leraar Paul Fransoo in de klas. Om te filosoferen.

Ze zitten in een groot vierkant. Zo'n twintig jongeren zijn elke week trouw aanwezig, vertelt leraar Paul Fransoo. Hij geeft Nederlands in het atheneum van Eeklo. Op vraag van enkele leerlingen is hij begonnen met filosofie-middagen. Elke maandag filosoferen ze, over de grote vragen des levens of andere dingen.

Fransoo heeft tijdens zijn zomervakantie *een kleine cursus filosofie* samengesteld. Die bevat hoofdstukken over leven, dood, twijfel en liefde. Een uitnodiging *om mee te denken over de dingen des levens*, leest de inleiding. „Het is eerder een leidraad dan een echte cursus. Een bundeling van stellingen van filosofen, van afbeeldingen, van citaten uit de literatuur. Ik heb telkens een

stelling geformuleerd. Die is controversieel." En daar vertrekt het: de leerlingen discussiëren over de stelling, filosoferen over het onderwerp en gaan daarbij weinig uit de weg.

De leerlingen krijgen met deze cursus zeker geen geschiedenis van de filosofie aangereikt. Het uur op maandag is een uitnodiging om zelf even filosoof te zijn. „Ik heb een paar dingen voor ogen gehouden toen ik die cursus samenstelde”, vertelt Fransoo. „Ten eerste vind ik dat filosofie begrijpelijk moet zijn. En ten tweede mag het niet afstandelijk zijn, want het heeft te maken met alles in het leven. Filosofie vind je niet alleen in boeken, ze is overal.”

Een twintigtal tieners uit het algemeen en technisch middelbaar schaart zich elke week rond Fransoo's schoolbanken. Elke maandag offeren ze hun middagpauze op. Ze zitten bij mekaar omdat ze geïnteresseerd zijn in filosofie, omdat ze hier hun klasgenoten op een andere manier leren kennen. „Opofferen is trouwens een groot woord”, vindt Frederik. „We zijn wel bezig, maar ook niet echt aan het werk. Hier moet je ook wel je hersenen gebruiken, maar het is ontspanning.”

Bezigheidstherapie, vindt Anima, maar ze bedoelt dat niet negatief. „Dit is zeggen wat je denkt, het is niet de theoretische geschiedenis van de filosofie. Als filosofie wetenschap wordt, is er niets meer aan.”

„Ik merk de ik-cultuur van de jeugd”, zegt leraar Fransoo. „Iemand pesten naar aanleiding van een gsm bijvoorbeeld. Niet omdat die leerling er geen heeft, maar omdat het het verkeerde model is. Anderzijds zie je dat ze zich dit soort vragen stellen. En ik merk dat ze het soms heel erg op zichzelf betrekken. Ze spreken vanuit eigen ervaringen, ze reageren soms ook heel emotioneel en open op bepaalde dingen.”

Kan niet anders, vinden nogal wat van de jongeren. Anders wordt het te theoretisch. „Op die manier leer je ook je eigen gevoelens uitdrukken”, zegt Eva. „Daar heb je meer aan dan aan kennis over filosofen.”

Ze hebben daarom ook van bij het begin een afspraak gemaakt: al wat hier gezegd wordt, blijft binnen die vier muren. Toch denken ze er vaak achteraf nog over na. Of ze lezen nog wat in de *kleine cursus*. Hoewel niet iedereen zich altijd in elk onderwerp kan terugvinden. „Met bepaalde dingen kun je je nu eenmaal niet identificeren”, zegt iemand. „Wat je belangrijk vindt, blijft wel hangen. En er komen ook dingen aan bod waar je gewoon nog nooit over hebt nagedacht.”

Ze relativieren meteen ook zelf de uitspraken die ze op maandagmiddag doen. „We zijn nu allemaal ongeveer achttien”, zegt Dries. „Maar als we hier binnen twintig jaar opnieuw zouden zitten filosoferen over dezelfde dingen en je zou die twee gesprekken vergelijken, zou het het er helemaal anders uitzien.”

Levenswijsheid. Fransoo heeft dus een voorsprong? „Het enige verschil is dat ik bijna 42 ben”, zegt hij. „Ik heb meer tijd gehad om te leren. Het is een kwantitatief verschil, geen kwalitatief. Bovendien leer ik hier ook veel van. Ik formuleer in de cursus stellingen, maar de leerlingen komen vaak met een totaal ander standpunt. Choquerend anders soms. Ze gaan op een andere manier met bepaalde dingen om.”

In het klaslokaal zitten ongeveer evenveel jongens als meisjes. Is er een verschil tussen de manier waarop de geslachten dit filosofiemoment benaderen? Nee, klinkt het meteen uit heel wat monden. Er zijn natuurlijk wel heel wat verschillen tussen hen, maar dat zijn verschillen tussen personen. Niet tussen geslachten.

Er ontspint zich een discussie of jongens en meisjes de dingen toch niet anders benaderen. Liefde bijvoorbeeld. Mannen benaderen dat toch veel meer lichamenlijk en vrouwen meer emotioneel? Maar dat leidt niet tot een onderscheid naar geslacht in hun filosofie-discussies, besluiten ze. Het is een verschil van definities. Wat versta je onder liefde en wat verstaan de anderen onder dat begrip? Eerst moet dat duidelijk zijn, anders praat je over andere dingen. En dan nog.

Je zou er een beetje gek van kunnen worden, vinden ze, als je bij alles zo zou stilstaan en telkens weer filosoferen. „Je mag niet bij iets blijven stilstaan”, zegt Dries. „Er gebeurt iets: toeval of niet? Je moet op een bepaald moment loslaten, langs de kant gaan staan. Anders word je zot omdat je achter alles iets zoekt. Je kan even filosofisch zijn, maar je moet niet constant filosofisch leven.”

Jonas is het er niet helemaal mee eens: „Je denkt toch over alles na. Het is niet goed om nergens bij stil te staan.”

„Nee”, reageert Dries weer. „Maar op een bepaald moment moet je de zaken nuchter bekijken, anders ga je er te veel in op. Je moet de kerk in het midden houden.”

Anima is het met hem eens: „Anders zou je de speelbal van die ideeën worden en dan word je gek. Maar je moet relativieren. En dan is het wel leefbaar om over de dingen te filosoferen.” Ze zwijgt even. „Eigenlijk is het een frustrerende gedachte: je bent maar een stukje van de hele wereld. Daar moet je niet te veel bij stilstaan.”

(http://self-booking.ligatus.com/?utm_source=ligatus-de&utm_medium=placement&utm_content=logo&utm_campaign=branding)

(http://self-booking.ligatus.com/?utm_source=ligatus-de&utm_medium=placement&utm_content=text&utm_campaign=branding)

De Gepida Berig is een elektrische fiets met de uitstraling van een toer-hybride. Dankz...

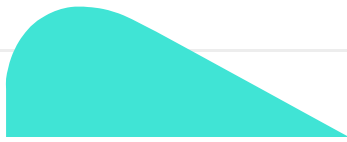
Gepida Berig

Prachtige woning met grote omringende tuin en heerlijk privé zwembad. Hier heeft u een ...

Villa - Mirabel Aux Ba...

Nederland. 89m2, 6pers.
Vakantiewoning in Schi...

Advertentie **LIGATUS** (<http://www.ligatus.be/>)

Meer?

Lees de volledige krant digitaal.

(<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)